

Jutlus Nõos P, 05.05.19 kell 11.00, *Misericordias Domini*

Lektsioonid: Hs 34:11–16; 1Pt 2:21–25

Pihikõne: 2Sm 7:22

Jutlus: Jh 10:11–16

Laulud: 214 (1–5); 268 (1–3,4); 364 (1–4); 284 (1–3)

Mina olen hea karjane. Hea karjane annab oma elu lammaste eest. Palgaline aga, kes ei ole karjane ja kelle omad lambad ei ole, kui ta näeb hunti tulemas, jätab lambad maha ja põgeneb – ja hunt kisub neid ja ajab nad laiali –, ta on ju palgaline ega hooli lammastest. Mina olen hea karjane ja tunnen omi ja minu omad tunnevad mind, nõnda nagu Isa tunneb mind ja mina tunnen Isa, ning annan oma elu lammaste eest. Ja mul on veel lambaid, kes ei ole sellest tarast, neidki pean ma juhtima; ja nad kuulevad minu häält ning siis on üks kari ja üks karjane.

Lugesime altarist prohvet Heseieli sõnu sellest, kuidas Jumal peab õigesti hoolt oma karja, inimeste eest. Aga sellele kuulnud lõigule eelneb lõik, kus Issand iseloomustab inimlikke karjaseid, kes on halvad karjased. Ta ütleb Hs 34:2 koguni: „Häda Iisraeli karjastele, kes karjatavad iseendid!“ Mida see tähendab? Issand ütleb rahva vaimulikele juhtidele: „Te joote piima, katate endid villaga, tapate nuumloomi, aga lambaid te ei karjata.“ Issand süüdistab siin rahvajuhte, kes ei arvesta rahva vajadustega, vaid kasutavad rahvast iseenda vajaduste rahuldamiseks.

Samuti ütleb Issand: „Te ei kinnita nõtra, ei ravi haiget, ei seo haavatut, ei too tagasi eksinut ega otsi kadunut, vaid valitsete neid valjuse ja vägivallaga.“ Ehk siis inimeste hingelised vajadused, vajadus hingelise toetuse ja armastuse järele on rahuldamata, selle asemel nõutakse inimestelt reeglitest kinnipidamist.

Kõige lõpuks ütleb Issand prohveti suu läbi: „Vaata, ma hakkan kimbutama karjaseid ja nõuan neilt oma lambaid ning teen lõpu nende lammaste karjatamisele, et karjased ei saaks enam karjatada iseendid. Ma päästan oma lambad nende suust ja need ei jää neile roaks.“

Mida selline kõne võib meile meelde tuletada? Kõigepealt seda, et vana Iisraeli jumalateenistus polnud selline nagu Jeesus õpetab. Polnud evangeeliumi, oli ainult Moosese käsk. Ühed nõudsid ja teised allusid nõuetele.

Samas polnud enam Jumala käsk see, mille järgi elu seati, vaid inimeste tõlgendus sellest käsust. Teatavasti polnud Jeesus esimene, kes ütles, et ligimest tuleb armastada nagu iseennast, vaid see on kirjas juba ka 3Ms 19:18: „Ära tasu kätte ja ära pea viha oma rahva laste vastu, vaid armasta oma ligimest nagu iseennast!“ Inimesed arvasid, et nad teenivad Jumalat, kuid tegelikult teenisid nad vaid iseendi huve.

Võiks arvata, et kristluse ajajärgul, viimase 2000 aasta jooksul on asjad muutunud. Jeesus Kristus on osutunud Heaks Karjaseks, kes on olnud valmis andma oma elu Jumala karja, kõigi inimeste eest. Tema on saatnud oma Püha Vaimu oma jüngerile, kes on samuti olnud võimelised tegema Hea Karjase, Jumala tegusid: uskudes oma Issandasse Jeesusesse Kristusesse, on nad valmis seadma oma karja eest ohtu omaenda elu.

Kristuse kirik tunneb läbi aegade veretunnistajaid ehk märtreid, kes pole pidanud paljaks riskida Kristuse sõna kuulutamise eest oma eluga. Mõnel juhul on märter aga võtnud enda peale veretunnistaja vastutuse ka oma koguduse eest – tegelikult Kristuse koguduse, Kristuse Ihu eest.

Siinjuures tuleb kohe meelde meie Nõo kiriku nimipühak Laurentsius, Rooma diakon, kes andis oma elu Rooma vaeste ja põlatute eest, tunnistades, et just nemad on tõeline kiriku varandus.

Kuid näiteid on võtta ka lähemalt. Eile tähistasime Valga praostkonna ametikaaslastega Valga Tartu maantee surnuaial 100 aasta möödumist Valga koguduse endise õpetaja Richard Wühneri märtrisurmast 1919. aasta mai algul. Kui enamlased 1918. aasta jaanuaris eesti vägede pealetungi ees taandusid, võeti kinni ka õp Wühner ja viidi Strenči kaudu Pihkvasse. Seal hoiti teda vangis kuni hukkamiseni 1919. aasta mai algul (kas 2., 3. või 4. mail). Kaasaegsete kinnitusel oleks õp Wühneril olnud küllalt võimalusi põgeneda, kuid ta ei teinud seda, öeldes: „Kui Jumal tahab, võib ta mind ka siin kohal hoida!“

Sellise eeskuju ja väe on Kristus andnud paljudele karjastele, keda kirikuloos tunneme. Siiski pole eelkirjeldatud vanatestamentlik karjase mõtteviis kusagile kadunud ka kristlikel sajanditel. Mäletame nt Martin Lutheri etteheitvaid sõnu Rooma paavsti aadressil 16. sajandi kiriku kontekstis. Mäletame kiriku lõhenemist natsi-Saksamaal nn riigi- ja tunnistuskirikuks. Mäletame meie rahva kriitilisi sõnu ka EELK lojaalsuse tõttu valitsevale võimule keerulisel nõukogude ajal. Seda, kui palju neis ja sarnastes etteheidetes on tõtt, teab ainult Jumal. Üks on aga kindel: inimesel on raske olla oma Issanda ja Õnnistegija vääriline, sest tema südant kammitseb patt. Selline võitlus heaks karjaseks saamise ja jäämise eest on iga kristlase elus kõige tähtsam.

Jumal teab, et vaid tema ise saab inimestele olla Hea Karjane. Milline on Hea Karjane? Seda õpetabki Jeesus meile tänases jutlusealuses kirjakohas. Ta ütleb: palgaline, „kes ei ole karjane ja kelle omad lambad ei ole, kui ta näeb hunti tulemas, jätab lambad maha ja põgeneb.“ On suur kiusatus põgeneda hundi eest, kellena võib siinkohal näha kuradit – meie elumõtte, õnne, armastuse ja hoolivuse rikkujat. Kui inimene ka võidab nähtavad vastased, siis nähtamatute ees on tal raske kindlaks jääda.

Kust haarata kinni siis, kui kõik kisub viltu? Mida teha siis, kui oled meeleheitel ja saad aru, et mitte keegi ega miski ei saa sind aidata? Mida ette võtta olukorras, kus kõik tundub mõttetu?

Saksa teoloog Paul Tillich ütleb, et olemine nõuab julgust. Aga mitteolemise kahtluste ja mõttetuse ees see julgus kaob. Kuidas seda säilitada? Seda ei saagi säilitada inimene, sest inimesel pole võimu mitteolemise üle.

Vaid Jumalal on see võim! Tillich näitab, et kristlane suudab olemisjulguse säilitada tänu sellele, et Kristus, kes on Jumal ja inimene, on surnud ristil (*Courage to Be*. Yale Univ Press, 1952, lk 188).

Mida tähendab Jumala Poja ristisurm? Seda, et inimesel Jeesusel, kes suri ristil, polnud lootust mitte kellegi peale, kes oleks ta ellu jätnud. Ja vaatamata sellele säilitas Kristus oma usalduse Jumalasse. Seda poleks „kahtluste ja mõttetuse tunnil“ või – nagu ütleb prohvet – „pilvisel ja pimedal päeval“ suutnud mitte ükski inimene. Seda suutis ainult Jumal ise.

Jeesus ütleb meie kirjakohas: Mina „annan oma elu lammaste eest“. Mitte ükski karjane, mitte ükski rahvajuh, mitte ükski religioosne liider ei saa anda oma elu kõigi oma karja lammaste või juhitavate inimeste eest. Ta võib oma karja juhtida teatud piirini, kuid siis peab ta alla vanduma oma piiratusetele, mis tuleneb tema eraldatusest Jumalast. Teisisõnu, tuleneb tema patust.

Kuid Kristus andis oma elu selleks, et need, kes Temasse usuvad, võidaksid mitteolemise ülemvõimu. Sellepärast võibki ütelda, et Kristuses on võidetud surm. Surmal lihtsalt pole enam mitteolemise tähendust, vaid surm on neelatud olemisse. Apostel Paulus kirjutab 1Kr 15:54–57: „Aga kui see kaduv riietub kadumatusse ja see surelik riietub surematusega, siis läheb täide sõna, mis on kirjutatud: „Surm on neelatud võidusse! Surm, kus on sinu võit? Surm, kus on sinu astel?“ Aga surma astel on patt, ent patu vägi on Seadus. Aga tänu olgu Jumalale, kes meile võidu annab meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi!“

Nõnda, kui me oleme juhitud, siis pole meil kunagi tarvis mõelda endast kui asendamatutest ja paratamatutest, sest meie võimu on meile andnud ainult Jumala arm. Ja kui me oleme juhitavad, siis pole meil kunagi tarvis mõelda, et meie juhitud on vääritud, sest patuste inimestena me väärime oma juhte.

Kogu meie lootus koondugu Elu Juhile, kelle inimesed on tapnud, aga kelle Jumal on surnuist üles äratanud (Ap 3:15)!

Aamen.